

Egy csapat ember

Tíz perccel múlt éjfél. A Taksim téren, az óra alatt villamosra várok. Ha nem így volna, nem is fogalmaznék ilyen precízen, elég volna annyit mondanom: elmúlt éjfél.

Azóta eltelt némi idő, de ezekben a hideg tavaszi napokban, amelyekben mintha tovább folytatódna a tél, újra eszembe jut az a jeges éjszaka. Akkor még híre-hamva sem volt a tavasznak. Most, bármilyen köd, eső vagy akár hideg legyen is, van valami felkavaró illat a levegőben. Akkor olyan hideg szél fújt, hogy még a Camlı Köşk hatalmas üvegablakai és az énekeseket hirdető kék fények is beleborzongtak. Velem együtt vagy tíz ember nézi tovább a látott film álmokképeit, és várja türelmetlenül a villamost, hogy mielőbb újra része legyen ágyának remények, illúziók, eljövendő szép napok ígézetét keltő, avagy álmatlan háborús éjszakákra és óvóhelyekre emlékeztető langyosságában, de a villamos sehogy sem akar felbukkanni. Számból pára füstölög; a beszélgetők köré ködtányér terül. Az ágy már mindenki számára oly szent, akár a kenyér. Az ágy kedves, az ágy emlék, gyermekkor, szép álom tavasz, tengerpart, valamelyik egzotikus ország, barátaim, és mi minden még...

Az orrom a párnában, takaróm a számig felhúзва, összegömbölyödöm, akár egy sündisznó, már-már álomba merülök, egy csapat madár a tollát hullatja, langyos víz permetez, csorgókút mossa bensőmet.

A villamos még mindig sehol. Álltó helyemben el fogok aludni, ha továbbra is az ágyamra és az alvásra gondolok. Azt az édes ízt érzem a számban, amelyet azok ismernek, akiket megkörnyékezett már a fagyhalál.

„Bemegyek abba a nyitva tartó cukrászdába, iszom egy hársfateát, úgy megyek haza” – gondoltam, de alig tettem néhány lépést, egy ember toppant elém. A szél miatt csak egy árnyat láttam, aztán, akárcsak valami tömlőből, pára terült az arca elé.

– Bátyám – szólított meg szívmengetően kedves anatóliai hanghordozással –, nem járt erre egy csapat hozzám hasonló ember?

Kidugtam az orrom a kabátgallér mögül. Megráztam a fejem. Úgy tűnt fel, megszoktam, kezdtem ellenállóvá válni a hideggel szemben, de éles szél harapott a fülembe. Néztam azt az embert.

Hozzám hasonló emberek... Hát nem hasonlít minden ember többé-kevésbé egymásra? Mit jelent az, hogy hozzám hasonló emberek?

Igen, igaza volt, a hozzá hasonlókat könnyen meg lehet különböztetni a többiektől. Télen a városiak felöltőt és kalapot viselnek, lábuikon cúgos cipő. Ha úgy hozza a sora, legföljebb a kabátjuk színe, kalapjuk szalagja, amerikai vagy törökös fazonú kalapjuk alapján tudjuk megkülönböztetni őket.

Ennek az embernek nem volt se felöltője, se kalapja, se cipője. Feslő, bordó színű kötött kabátot viselt, nyáriasan könnyű nadrágot, a derekán madzaggal megkötve, és a lábfején a zsákdarabokat is madzag tartotta össze.

Kedves-barna arca volt, borotvátlan. Huszonöt-harminc évesnek látszott, a szemében azonban valami nagy, félenk, sietős lobogás. „Csak nem ópiumot szív?” – futott át rajtam.

– Olyanok, mint én, bátyám. Ilyesfélét nem láttál? – mutatott végig magán. – Néhányuknak ezen az úton kellett volna jönni, a többinek meg arról a lejtős utcáról – mutatott a Taksim mozi alatti utca felé.

Röviden akartam elintézni a dolgot. Egy ismeretlen, sötét, kábult főben bármi megfordulhat. Kell az nekem?

– Biz’isten nem láttam – feleltem.

– Hogy az istenbe?! Az lehetetlen. Jönniök kellett. Én egy kicsit szórakoztam útközben. Elveszejtettem őket. Nem létezik, hogy ne jöttek volna.

– Kik azok az emberek tulajdonképpen? – kérdeztem türelmetlenül, mégis kíváncsian.

Titokzatos, varázslatos és különös történetek futottak át a fejemben, sőt tovább menve, még furcsább dolgokra is gondoltam. Mintha az idegen ópiumos fejével gondolkodtam volna...

– Mi, bátyám, Tophane hajnalig nyitva tartó kávéházaiban alszunk. Teherhordók, szolgálk, más efféle fickók vagyunk, de becsülettel élünk. Mit tehetnénk? Alig néhány garas a keresetünk. Öt garast adunk éjszakánként a kávézó tulajdonosának, és megalszunk a sarokban. A szállodát ki bírja pénzzel? Legalább harminc garas. Harminc garassal így két napig is kihúzzuk... Az ám! De ma rendőrök jöttek, hogy

tilos a hajnalig nyitva tartó kávéházakban aludni. Kidobtak bennünket. Mi meg mind egy akaraton voltunk. Menjünk a kormányzóhoz, ébresszük fel, és mondjuk el a bajunkat. Hát az egyik csapat innen, a lejtős utca felől jött, egy másik meg hátulról. Szóval nem láttad őket?

– Nem láttam. Hová való vagy?

– Zonguldakba – ragyogott fel a szeme.

Ahelyett hogy éjnek évadján, ebben a hidegben a kormányzóhoz mennének, keresniük kellene egy helyet, ahol meghúzhatnák magukat, vagy megvárniuk, míg a rendőrök elmennek, és kényszeríteni a tulajdonost, hogy ajtót nyisson. „Olyan az eszükbe se juthat, hogy a kormányzóhoz menjenek. Legfeljebb ópium hatására...” – gondoltam.

– Na mindegy, én mindenesetre elmegyek arra fölfelé. Talán elmentek már, csak te nem vetted észre – szólalt meg újra, s azzal el is tűnt a szemem elől a szállingózó hóesésben.

Megjött a villamos. Felugrottam. A tartalékostizti-iskola előtt egy csapat ember haladt. De az ablakok be voltak fagyva, nem láttam jól. Leugrottam a villamosról.

Lehettek vagy nyolcvanan. Sok fiatal volt köztük. Nagy lépésekkel, komoly ábrázattal lépdeltek. Az elől haladók arca, mozgása még nagyobb felelősséget tükrözött, ők még komolyabbak voltak. A magányos járókelők megálltak, úgy nézték őket, ők azonban nem néztek senkire. Csak az élen haladók voltak hangosak. Gyakorolták, mit fognak majd a kormányzónak mondani. Megnéztem az öltözetüket. Igaza volt az én bordó kötött kabátos, vászonnadrágos emberemnek: hozzá hasonló emberek voltak. Fülemben csengett a zonguldaki fiatalember hangja: „Olyanok, mint én, bátyám.”

Az ágyam már nem tűnt olyan vonzónak, mint amikor a villamosra vártam, nem volt már se több, se kevesebb, csak egy ágy. És már nem éreztem boldogságot attól, hogy belefekhettem.

Csak aki tapasztalta, az a megmondhatója, milyen hosszú a tél, milyen hosszú, véget nem érő istenverése Isztambulnak, s milyen égető szükség volna olyan helyekre, ahová éjszakára be lehet húzódni, még mielőtt bezárják a hajnalig nyitva tartó kávéházakat.

TASNÁDI EDIT fordítása